

БАЦЬКАУШЧЫНА

WHITE-RUTHENIAN NEWSPAPER „THE FATHERLAND“

Цана 50 н. фэн.

№ 63

15 Верасня 1950

ГОД ВЫДААННЯ 3

Хмары над сьветам згушчаюцца

РАСПАЧЫНАЮЧЫ НОВЫ ЭТАП...

Ці карэйскі канфлікт уважаць за не-паспелы пачатак новай сусьветнай вайны, ці толькі за адзін із збройных апаўстаньняў, што не папярэджаюць, есьць спра-ва надзвычайнай. Важным есьць тое, што ад часу узьнікненьня карэйскага канфлікту ўспяж узьнікаюць новыя заапаўняльныя пункты ў сьвеце, якія зьмяня-юць надзеі, каб можна было зьвяза-лізаваць вайну ў Карэі і гэтым самым уразаць сьвет ад вайны.

Выпадкі й падзеі апошняга часу сьве-тава, што Саветы увайшлі ўжо ў фа-зу рэалізацыі запаветаў Леніна, які цвёрдаў, што Эўропу можна будзе апанаваць толькі праз Азію. Падпа-радкаваўшы сваёй кантролі вяртальны кітайскі кантынэнт і апанаваўшы ўжо амаль усю Карэю, камунізм знаходзі-ца сьняня ў гвалтоўным наступе на іншыя краіны Далекага Усходу і ста-ранна прыгатаўляецца да інвазіі на Эўропу.

НА ПЯРЭДАДНІ ВАЙНЫ З КІТАЕМ

Ужо ад даўжэйшага часу выдучца на Далекім Усходзе крывавай хатняй вой-ны, справакаваныя й усамаганяныя Ма-скавой, якія, апрача Кітаю й Карэі, ахо-плваюць у вялікай частцы Індакітай, Бурму, Малай, Філіпіны й Інданэзію. Апошнім часам Саветы ўсё больш ува-жаць заходнія дзяржавы ў вайну з чырвоным Кітаем, куды Масква адна-мандыравала дзеля гэтага мэты Мола-тава.

Амерыканскія палітыкі прадападобна былі перакананыя, што калі вайны з Кітаем унікнуць будзе вельмі, то дойд-зе да яе толькі тады, калі армія Зад-зіночаных Нацыяў прыйдзе мяжу, што разьдзяляе лаўночную й паўднёвую Карэю. Амерыка падала да публічнага ведама, што пастаўленую сабе ў Карэі мэту альянцкія войскі асягнуць не ра-ней, як у лютым 1951 г. Таму многія на Захадзе уважаюць, што Амерыка мае дастаткова сілы, каб зьліквадаць кар-рэйскую камуністычную армію яшчэ даўдальна перад канцом бягучага году, сьведма аднак ня робіць гэтага, каб адцягнуць магчымую вайну з Кітаем, да якой ня чуецца яшчэ прыгатаванай.

Таму Амерыка, будучы змушанай заблякаваць Фармозу на час вайны ў Карэі, бо апанаваньне гэтага вострава камуністамі стварыла б загрозу ўсяму цхааіянскаму прастролу, зрабіла адна-часна напск на Чан-Кай-Шэка, каб ен спыніў усякія ваенныя дзеяньні супроць камуністаў на кітайскім кантынэнтце. ЗША ахвотна таксама запрапанавалі, каб справу Фармозы разгледзілі і вы-рашылі Задзіночаных Нацыяў, і афіцый-на заявілі, што Амерыка ня мае ніякіх тэрытарыяльных заікаўленьняў на Фармозе, будучыня якой будзе выраш-тана ў мірным дагаворы з Японіяй. З мэтай адпужаць дачыненьняў з Кі-таем прэзыдэнт Труман даручыў навет Мак Артуру адлікаць зробленае ім асьветчаньне, як нягоднае з амеры-канскай палітыкай, што Амерыка будзе заўсёды імкнуцца, каб Фармоза асталас-я ў прызыных ей руках.

Усе гэтыя захады Амерыкі не задаво-лілі аднак Мао-Тэ-Тунга, які факт заб-лякаваньня Фармозы 7-ай амерыкан-скай флэтай палічыў за агрэсію і пагражае заняць яе сілай. Гэтая загроза месьціцца ўжо ў кітайскай поце Радзе Бяспечнасьці ў якой гаворыцца, што «кітайскі народ ня можа цярпець акту збройнай агрэсіі ЗША супраць адной часткі кітайскай тэрыторыі. Таму ен здэцыдаваны вызваліць ад амерыкан-скіх напаснікаў так Фармозу, як і рэшту тэрыторыі, што належыць да Кітаю». Падобныя паргосы паўтараюць-ца і ў іншых нотах і заявах кітайскага ўраду. Апошнім-жа часам кітайскія ка-муністы занялі два малыя астравы ў прыстані Фуцау, што абазначае непа-срэдняе прыгатаўленьне да інвазіі на Фармозу.

Характэрна, што Англія, якая адна зь першых вызнала кітайскі камуністычны ўрад і ня скрывае свайго жадацьня за-няць у будучай вайне з Кітаем стано-вішча толькі аб'ектыўнага абсэрватара, сталася аб'ектам кітайскіх пагрозаў у роўнай меры, што і Амерыка. Гэтак у сувязі із звычайнымі гранічнымі непа-разумленьнямі ў раёне Гонгконгу, ўрад Кітаю перадаў Англіі вострую ноту, у якой гаворыцца: «Гэта былі правакацый-ныя дзеяньні, якія есьць рэзультатам ангельскай імперыялістычнай палітыкі. Англія мусіць панесці ўсе кансэквен-цыі, што з гэтага выплываюць».

Амерыканскія і вялікабрытанскія ўра-давыя колды гавораць ужо адкрыта, што ў найбліжэйшым часе трэба спадзява-ца агрэсіі на Фармозу. Кампэтэнтныя брытанскія дзейнікі з Гонгконгу пап-ярджваюць, што кітайская камуністыч-ная армія ўжо гатовая да нападу на Фармозу й Тыбэт. Таксама лічацца яны з магчымасьцю заатакаваньня брыта-нскага Гонгконгу.

НЕБЯСЫПЕКА У ІНДАКІТАІ

Францускія ўлады апублікавалі па-даўна тайную ўмову вьетнамскага па-ўстанскага ўраду ў Індакітаі Го-Чы-Мін-га з кітайскім камуністычным ўрадам, на падставе якога Кітай забавязваецца да збройнай помачы Го-Чы-Мінгу ў яго барацьбе супраць французскай і індакітайскай урадаў Бао-Дзі. Апошнім часам у французскай прэсе паявіліся трывожныя паведамленьні, што 16 ды-візіяў, у тым ліку 8 панцырных, чыр-воная Кітаю зьбіваюцца гатовымі да пераходу індакітайскай мяжы. Старшы-ня амерыканскай следчай камісіі на Далекім Усходзе Джон Малбэі заявіў, што напад кітайскіх камуністаў на французскі Індакітай есьць справай вель-мі рэальнай.

Камуністычны Кітай увесь апошні час пасылае зброю паўстанскаму ўраду Індакітаю як непасрэдна праз мяжу, так і морскім шляхам з вострава Гай-нан. Але найбольш грозным можа быць факт, што на сумежнай частцы тэрыто-рыі Кітаю праходзіць ваеннае вышка-леньне 20 тысячаў вьетнамцаў.

Сусьветны Кангрэс Лібаралау

У нямецкім горадзе Штутгарце ад-быўся 24-28 жніўня селета нягды гада-вы кангрэс Сусьветнай Вуні Лібаралау з удзелам выдатных лібаральных па-літэкаў сьвету, як сьоньер С. Мадарага-прэзыдэнт лібаральнага інтэрнацыяна-лу, Р. Моц—старшыня бэльгійскай лі-баральнай партыі, А. Мак Фэдыен—стар-шыня брытанскай лібаральнай партыі, Э. Вонэфус—старшыня замежнай ка-місіі французскага парламанту, Ф. Блю-хэр—віцэканцлер заходняй нямецкай рэспублікі й лідэр нямецкіх лібаралау і інш.

Беларускія лібаралы уваходзіць ад 1949 г. таксама ў склад Сусьветнай Лі-баральнай Вуні і Вуні Лібаралау Па-нявольных Народаў. Паколькі ад Кі-раўніцтва Беларускай Лібаральнай Груп-пы, якое знаходзіцца ў Лендане, ніхто ня змог прыбыць у Нямецчыну, зь яго нага ўпаўнаважаньня прыімалі уд-зел у кангрэсе др. Ст. Станкевіч і А. Смаршчок.

Бяручы агульна, кангрэс праходзіў пад знакам ідэі абароны вольнасьці пе-рад загрозою камуністычнае агрэсіі. У рэзалюцыі, запрапанаванай палітычнай камісіі, Кангрэс сьцьвердзіў, што за-гроза камуністычнае агрэсіі зьбіваюцца аднолькавай для ўсіх вольных на-родаў, якія павінны песьці дзеля гэтага аднолькавую адказнасьць і аднолькавы прымаць удзел у абароннай акцыі.

Камітэт Лібаралау і Панавольных бальшавізмам народаў паставіў зьвяр-нуцца да ўрадаў дэмакратычных дзяр-жаваў і вольнае прэсы із заклікам узяць пад увагу трагічнае палажэньне народаў, што знаходзяцца ў няволі

Стратэгічнае палажэньне Індакітаю зьбіваюцца нязвычайна важным. Таму ня выключана, што Мао-Тэ-Тунг на за-гад Масквы ўсе свае сілы, сканцэнт-раваныя для нападу на Фармозу, баро-жэную амерыканскімі ваеннымі караб-лямі, можа кінуць на Індакітай з мэтай «вызваленьня» яго ад французцаў.

У выпадку справакаваньня вайны ў Індакітаі справа аднак ня пойдзе так легка, як у Карэі. Супраць камуністыч-най інвазіі выступіць 170-тысячная французская армія, што знаходзіцца ў Індакітаі, 65 тысяча вьетнамцаў, выш-каленых і узброеных пры дапамозе Францыі, як і 35 тысячаў загартаваных у баеж жаўнераў Чан-Кай-Шэка, якія абынуліся на індакітайскай тэрыторыі.

НА ЧАРЗЕ І НЯМЕЧЧЫНА

Наступным вогнішчам магчымага зб-ройнага канфлікту есьць Нямецчына. Усходняя Нямецчына прайшла ўжо працэс саветызацыі, а створалая там і замаскаваная пад скромнай назвай «на-роднай паліцыі» паважная нямецкая армія з усімі родамі зброі, як танкі, самалёты і навет караблі, есьць пры-гатаванай пэўне-ж не для паліцыйных заданьняў. Апошнім часам нямецкія камуністы з усходняе зоны павялі шырокую дыверсію сярод насельніцтва заходняй Нямецчыны, заклікаючы яго да «заставіць савецкую і савецкую супраць-заходніх акупацыйных уладаў».

Апошнім часам было афіцыйна паве-дамлена, што населья выбараў у усход-няй Нямецчыне, якія маюць адбыцца 15 кастрычніка, Саветы выведдуць адтуль овае акупацыйныя войскі і заключыць з усходняй—нямецкім ўрадам, які будзе прэтэндаваць да рэпрэзэнтаваньня й Заходняй Нямецчыны, мірную ўмову. Як далейшы крок, Саветы маюць ра-біць захады дзеля прыняцьця Нямец-чыны на чале з пастаўленым імі ўра-дам у Бэрліне ў склад Задзіночаных Нацыяў.

Канцлер Фэдэральнага нямецкага ўра-ду Адэнаўэр нядаўна заявіў тром вы-сокім камісарам акупацыйных уладаў,

(Працяг на балонцы 2)

Зь бягучым годам беларуская эмігра-цыя уваходзіць у новы пэрыяд свайго існаваньня. Выпадкі й акалічнасьці, што замыкаюць пэрыяд дасюляшні й рас-пачынаюць новы, зьбіваюцца настоль-кі важнымі для нас, што нельга абый-сьці іх моўчкі.

Перш за ўсе бягучы год есьць для нас важным годам у сувязі з тым, што ў гэтым годзе аснаўная маса нашае эміграцыі, што жыла дасюль часова ў Нямецчыне на ласцы ГРО, ужо выміг-равала або знаходзіцца ў працэсе эміг-рацыі ў краіны сталага побыту. Людзі, што дагэтуль жылі ў няпэўнасьці і няведаньні сваёй будучыні, цяпер зда-бываюць больш менш нармальныя умовы жыцьця й працы паколькі на-агул можна гаварыць аб нейкай нар-мальнасьці на эміграцыі. Хаця й тут не абыйшлося без мамэнтаў ярка ад-моўных, якімі было пазбаўленьне права на эміграцыйнае ладнае колькасьці бела-русаў і астаўленьне іх у умовах поў-галоднага існаваньня ў Нямецчыне, сам факт выміграваньня аснаўнае большыні іх есьць бясспрэчна фактам вельмі пазытыўным.

Масавая эміграцыя нашых суродзі-чаў зь Нямецчыны паяннула за сабой ня толькі перамяшчэньне нашых па-літычна-грамадзкіх цэнтраў у іншыя краіны, але й выклікала неабходную патрэбу грунтоўнае рэарганізацыі на-шае дзейнасьці і значнае перастаюўкі сілаў. Нашыя людзі, што жылі дасюль у беларускіх лягерах або эмі-грацыйных нацыянальных групах, у лягерах чужых, без асаблівых арга-нізацыйных натураў маглі жыць сабскім нацыянальным жыцьцём. Цяпер зьбі-ваюцца яны расьціранымі сярод чу-жого ім элемэнта розных краінаў сьве-ту й дзеля гэтага наражаны на небя-секу асыміляцыі а ў найлепшым вы-падку нацыянальнай індэфэрэнтнасьці. Таму ў першую чаргу мы павінны па-рупіцца стварыць такія умовы, каб на-шыя людзі, расьцінутыя на шырокім сьвеце, адчувалі патрэбу сабскага на-цыянальнага жыцьця. Ня трэба й дака-зваць, што найлепшымі й незаменимы-мі сродкамі для гэтага могуць быць спра-ва дзёжчыня нацыянальных арганіза-цыі й роднае друкаванае слова.

Для беларусаў, што мелі шчасьце вы-эміграваць зь Нямецчыны, тыя пану-рыя гады недастаткаў і галіты, якія яны перажывалі ў ДП-лягерах, нале-жаць ужо да мінуўшчыні. Дзеля гэтага пры наіаўнасьці добрае волі нашае ін-тэлігенцыі й разумнага кіраўніцтва зь ейнага боку адкрываюцца цяпер шы-райшыя, перспэктывы й магчымасьці нацыянальнае працы. Дык усебакова іх выкарыстаць і актывізаваць нашае нацыянальнае жыцьцё ў краінах новага асяленьня зьбіваюцца першай патрэбай дня.

Бясспрэчна зьмены на лепшае зары-саваліся і ў іншай галіне нашага гра-мадзка — палітычнага жыцьця. Пяць апошніх гадоў прайшлі ў нас пад зна-кам цутраўнай кансалідацыі грамадзян-ства й змаганьня з зарубежніцкай ды-версіяй, якое праглынула шмат энэргіі й часу. Гэты нэгатыўны мамэнт нашае дзейнасьці быў аднак канечны й ня-ухільны. Агенты расейскага імперыяліз-му усёроўна якога колеру унікалі, як мага, адкрытага ідэалагічнага змагань-ня, добра адаючы сабе справу, што калі-б выступілі яны адкрыта супраць беларускай незалежнай ідэі, а за «эдівую неадлімую», то адразу паля-рэм-б поўную няудачу. Таму яны выб-ралі шлях дэструкцыі й дыверсіі, ім-кнуўшыся ўнутры беларускага грамадзян-ства выклікаць крайнія супярэчнасьці й распаліць міжсобою змаганьне. Гэта зрабіць ім удалося галоўна дзякуючы нізкай нацыянальнай сьведмасьці эміграцыйнай масы, палітычнай бязгра-матнасьці значнай часткі інтэлігенцыі, як і той акалічнасьці, што знайшліся сярод нас людзі, якія ахвотна пайшлі на чужацкую агентурную службу.

(Працяг на балонцы 2)

К. Л.

НЕАДКЛАДНАЯ СПРАВА

Працэс эміграцыі ДП зь Нямеччыны даб'ягае свайго канца. Таму зусім натуральным парадкам Нямеччына перастала ўжо быць ня толькі найбольшым цэнтрам беларускага грамадзкага і палітычнага жыцця на эміграцыі, але і наагул зніклі тут усякія магчымасці якой-небудзь шырэйшай дзейнасці. Прычынай гэтага ня толькі адносна невялікая колькасць беларусаў, што ня могуць выэміграваць, сколькі факт, што будучы ўключанымі ў нямецкую гаспадарку ды пазбавленыя усякае магчымасці працы у безработнай Нямеччыне, вядуць яны напоўгалоднае існаванне ў літэральным значанні гэтага слова.

Таму і «Бацькаўшчына», якая яшчэ год назад рэгулярна абслугоўвала беларускую эміграцыю ня толькі ў Нямеччыне, але і ў цэлым свеце, на працягу апошняга часу паяулялася вельмі рэдка. А гэты ейны нумар праўдападобна будзе ўжо апошнім.

Ня у прыклад прынятаму ў такіх выпадках звычай, ня будзем тут разводзіцца аб ролі «Бацькаўшчыны», якую яна адыграла ў беларускім палітычным і грамадскім жыцці на чужыне. Сам факт, што праз доўгі час была яна адзінай рэгулярнай друкаванай газетай на эміграцыі і цензілася ўзапрауды вялікім падтрыманнем як матар'яльным, так і маральным нашых суродзічаў з цэлага свету, гаворыць сам за сябе й выступае ей найлепшы атэстат.

Затое ўважаем за свой абавязак спыніцца на іншым, куды важнейшым пытанні. Калі ў сілу заіснаваўшых абставінаў «Бацькаўшчына» спыняе свой выхад, то, нажал, не паустаў яшчэ дагэтуль ніводзін іншы салідны прэсавы орган, які-б здолеў поўнасьцю яе замяніць. Гэтае з'явішча есць вельмі адмоўным і асабліва непрабачальным у сувязі з тым, што, дзякуючы выэміграваньню зь Нямеччыны аснаўной масы беларусаў, якія ў новых краінах свайго побыту здабылі шырокія магчымасці працы і заробатку, паусталі цяпер лепшыя магчымасці ўтрыманьня сабекае прэсы, чымсьці былі раней.

Што дасюль аднак гэтага ня стала, вінаватыя толькі мы самі. Нашая інтэлігенцыя, а ў першую чаргу нашыя палітычныя і грамадзкія дзейнікі не парупіліся аб стварэнні рэгулярнай прэсы ў той час, калі прэса іншых нацыянальнасьцаў, навет слабейшых за нас, разьвіваецца даволі буйна. Трэба заўсёды помніць, што свая прэса есць найбольш аснаўным і незаменным сродкам дзеля уратаваньня нашых эмігрантаў ад нацыянальнае сьмерці сярод мора чужынцаў, як і нацыянальна-палітычнага узгадваньня й зацвяшчваньня іх. Нацыянальная прэса зьяўляецца ня ў меншай меры неабходнай дзеля нашай рэпрэзэнтацыі на вонкі, якая ў сваю чаргу зьяўляецца найвялікшым, калі не адзіным нашым нацыянальным заданьнем у умовах эміграцыйнага жыцця. Дык ня можа падлягаць найменшаму сумніву факт, што пры адсутнасьці рэгулярнай і на адпаведнай вышыні пастаўленай прэсы ня можа быць і мовы аб якой-коледы саліднай нацыянальнай акцыі як у нутры самой эміграцыі, так і ў яе вонкавых дачыненнях. Нашыя палітыкі, як

і прэтэндуючыя на іх, павінны задумацца над гэтым вельмі сур'ёзна перад тым, пакуль рабіць што-небудзь іншае.

Мы ўжо ня раз на балонах «Бацькаўшчыны» зьвярталі ўвагу на шкоднае зьявішча, што нашая эміграцыя ў кожнай краіне пачынае гразнуць у сваіх дробных лякальных справах, ня могуць здабыцца на шырэйшую, скаардынаваную і супольную высылкамі ўсяе эміграцыі праводжаную нацыянальную дзейнасьць. Мы ня раз выступалі супроць лішняга лякальнага патрыятызму, заклікаючы пераламаць яго і стварыць або ажывіць і зацвяшчаць ужо створаныя, а дзякуючы гэтакім лякальным патрыятызму амаль бяздзейныя цэнтральныя эміграцыйныя беларускія арганізацыі, як і цэнтральныя прэсавыя органы.

Абмяжоўваючыся ў гэтым выпадку да справы прэсы, трэба прызнацца, што нашая эміграцыя есць колькасна за слабай, каб здолела ў кожнай краіне зарганізаваць і ўтрымаць на патрэбнай вышыні сваю прэсу. Прыклады зь «Беларускім Эмігрантам» у Канадзе, або зь «Беларусам на Чужыне» ці «На Шляху» у Вялікабрытаніі есць найлепшыя гэтага доказы. А таму ўжо поўнасьцю насыпеў час стварыць цэнтральныя прэсавыя органы,

змабілізаваўшы для гэтае мэты найлепшыя нашыя журналістычныя сілы, як і матар'яльныя сродкі з кожнага нашага эміграцыйнага асяродзьдзя. Калі-б справа гэтая была належным чынам праведзеная, то мы змаглі-б без асаблівых цяжкасьцяў стварыць два паважныя прэсавыя органы - адзін у Эўропе - у Ангельшчыне, Францыі або навет у Нямеччыне, дзе кошты выдавецтва бясспрэчна былі-б найменшыя, а другі за акіянам - у ЗША.

З дасюльшняй практыкі мы пераканаліся, што гэтае так важнае мерапрыемства ажыццявіць можна, што нашыя эмігранты ахвотна падтрымалі-б гэтую справу, калі-б былі ўпэўненыя, што яна праводзіцца салідна, і калі-б нашыя палітычныя і грамадзкія дзейнікі, што цешацца адпаведным аутарытэтам і даверам, энэргічна узяліся за практычнае ажыццяўленьне гэтага пляну.

А таму «Бацькаўшчына», спыняючы на гэтым у сілу аб'ектыўных абставінаў свой выхад, хоча верыць, што нашае палітычнае і грамадзкае кіраўніцтва, як і ўся беларуская эміграцыя паза Нямеччынай зробіць усе магчымае для аднаўленьня й пашырэння беларускай эміграцыйнай прэсы — наймагутнейшага аружжа ў нашым змаганьні за Волную і Незалежную Беларусь.

РАСПАЧЫНАЮЧЫ НОВЫ ЭТАП...

(Заканчэньне)

Мэта зарубежніцкае дзейнасьці была ясна: разбідзь ды аслабідзь беларускія нацыянальна-вызвольныя рух для інтарэсаў Масквы, а так-жа скампрамітаваць яго ў вачох заходняга свету й гэтым самым здэградаваць ягоную удзельную вагу. Маскуючы на вонкі сваю праступную дзейнасьць нацыянальнымі лезунгамі ды цынічнымі дэкларацыямі аб службе незалежнай ідэі, у самай сутнасьці ўсе зарубежнікі павялі супраць гэтае ідэі й ейных носьбітаў самы рашучы бой. А аружжам у гэтым баі балі фальш, дэмагогія, распальваньне ўзаемнае ненавісьці сярод беларусаў, паліцыйныя даносы альянцам уладам і правакацыі, адным словам поўны арсенал сродкаў, якімі карыстаюцца якраз бальшавікі.

Таму зусім зразумела, што змаганьне з зарубежніцтвам было аснаўным момэнтам у нашым грамадскім жыцці за мінулых пяць гадоў, якое адсоувала на бок іншыя, часта куды важнейшыя справы. Аднак у гэтым змаганьні зарубежніцтва было пабітае. Яно ў вачох усіх сумленных беларусаў поўнасьцю скампрамітавалася, а ягоныя агентурныя мэты былі ўсебакова й дакумэнтальна здэмакаваныя. Пры зарубежніцтве астатлія амаль выключна людзі, якіх пераконваць няма ўжо найменшага сэнсу, для якіх белая есць чорным, а чорнае белым, значыцца толькі перакананьня шчыра ці каньонктуральна й сьведымія сваёй праступнай ролі зарубежнікі.

Гэта аднак ня значыць, што расейская дывэрсія сярод беларусаў ўжо зьліквідаваная й што яна ў тэй або іншай форме ўжо больш не пауторыцца. Наадварот, як доўга будзе існаваць загроза расейскага імперыялізму з мэтай паняволіць наш край і народ, так доўга будзе знаходзіцца ў нас людзі тыпу Астроўскага, Сабалеўскага ці Ермачэнкі, якія ахвотна згодзіцца для інтарэсаў ворага разбураць і аплеуваць усе сьвятое для кожнага беларуса. Гэта абазначае толькі, што расейская дывэрсія ў сваёй сьняняшняй форме, званай зарубежніцтвам, і ягоныя сьняняшнія носьбіты, як у царкоўных рызах, так і ў сьвецкай вопратцы на столькі ўжо скампрамітаваныя й здэмакаваныя ў сваім рэагаваньні, што асаблівай шкоды для нашай вызвольнай справы прынесць джо ня змогуць.

Дзеля таго, што на працягу мінулага часу галоўная наша ўвага мусіла быць зьвернутая на нутраныя дачыненні і абарону перад расейскім наступам, справы нашае вонкавае рэпутацыі й

дыпламатычнай дзейнасьці як сярод іншых паняволеных бальшавізмам народаў, так і перад заходнімі палітычнымі дзейнікамі былі моцна заняйдзаныя. Праца на вонкі ў нас вялася прыпадкова, несмэтматычна, без дакладна апрацаванага на даўжэйшую мэту пляну. Калі-ж цяпер нашыя нутраныя справы зьяўляюцца больш менш упарадкаванымі, то, не пакідаючы й іх бяз увагі, трэба аднак напружыць усе сілы, каб адрабіць недаробленае на грунце міжнародным.

Палючая патрэба сьняняшняга дня пераканальна гаворыць за тым, што новы перыяд нашага выгнаньня павінен быць як найшырэй і як найразумней выкарыстаны дзеля заваяваньня сабе апіні заходняга свету. Трэба пайнафармаваць шырокі сьвет аб нашых нацыянальных патрэбах і імкненьнях, трэба паралізаваць сярод чужынецкіх колаў ілжывую прапаганду ворага ведзёную на нашу шкоду, трэба напэсьледак пераканаць адказныя палітычныя дзейнікі Захаду, што бязь зьнішчэньня ня толькі бальшавізму, але й усякага расейскага імперыялізму й без распадзелу расейскае імперыі на незалежныя гаспадарствы паняволеных ёю народаў ня можа быць і мовы аб трынальмі міры на свеце.

Сьняняшні нязвычайна адказны момэнт, плодны гістарычным падзеямі вялікае міжнароднае вагі, ускладае на нас, як палітычных эмігрантаў, ня менш адказныя абавязкі й вызначае нам спецыяльную ролю ў працэсе нашага вызвольнага змаганьня. Таму мала узалежыць нашыя паступаньні толькі ад добрае волі адзінак, яны павінны выплываць із зразуменьня нашага нацыянальнага абавязку перад Бацькаўшчынай і Народам. А колькі наша Бацькаўшчына стогне ў найжахлівейшай бальшавіцкай няволі, якой ня ведае гісторыя ўсяго чалавецтва, і народ наш крывавацца, як ашчэ ня крываваўся, ад зьдзекаў Масквы, дык і мы на чужыне, што знаходзімся ў бясспрэчна шчаслівейшым палажэньні ад нашых братоў з таго боку жалезнай заслоны, павінны таксама прынесці аднаведную дань для народнае справы калі ня ў крыві, дык прынамсі ў працы.

Першы збройны удар камунізму з дэмакратычным светам на Далекім Усходзе, які таксама адкрывае новую балонку ў гісторыі паваяннага свету, родзіць надзеі, што вырашальная расплата з праступным камунізмам у сусьветным маштабе зьяўляецца няухільнай

Хмары над сьветам згушчаюцца

(Заканчэньне)

што ен распараджаецца дадзенымі, што усходняя Нямеччына даканае ваеннага нападу на Заходнюю Нямеччыну ўжо наступнай вясной, Заходняя прэса падчырквіае ў сувязі з гэтым, што усходняя—нямецкая армія можа й не адважыцца яшчэ скарыстаць з прыкладу карэйскай камуністычнай арміі й ударыць на Заходнюю Нямеччыну, але што палажэньне заходняга Бэрліна станецца тады больш, чымсьці крытычным.

Заходнія дзяржавы, у першую чаргу ЗША, Вялікабрытанія й Францыя, грунтоўна абгаварваюць цяпер пытаньне павялічэньня заходня-нямецкай паліцыі да колькасьці, зьдольнай бараніцца перад інвэзіяй з Усходу, як і пытаньне удзягненьня Заходняй Нямеччыны ў сыстэму абароны Заходняе Эўропы. Усе гэтыя мерапрыемствы і напатыкаюцца аднак на вялізарныя цяжкасьці, бо Захад, навуцаны дасьветчаньнем другой сусьветнай вайны, баіцца узброіваць Нямеччыну, з другога боку й немцы не захочаць задарма праліваць сваю кроў для абароны Захаду.

Як бачым, на свеце існуе аж некалькі запальных пунктаў, зь якіх можа раптоўна разгарэцца полымя новай сусьветнай вайны. Калі-ж узяць яшчэ пад увагу ўсялякія ўзрастаючая загрозы на югаславянскай мяжы, новыя ўспышкі камуністычнай партызаншчыны ў Грэцыі, ды панасьледак існаваньня бальшавікамі збройнае паўстаньне племя Курдаў у Іране, што пачалося апошнімі днямі, дык пачэным, што палажэньне ў свеце увесь час што раз болей завастраецца й нічога добрага не варожыць. У што ўсе гэта выльецца, сьняньня дакладна адказаць яшчэ цяжка. Але ў кожным выпадку прыпущэньні многіх, навет займаючых адказныя дзяржаўныя становішчы палітыкаў, што выбух карэйскае вайны быў справакаваны Саветамі толькі па тое, каб праверыць, якая будзе рэакцыя Захаду, не апрадаліся. Сьняньня ўжо стала ясным, што карэйская вайна хавае ў сабе нешта большае й гразнейшае. Есць яна адным із этапаў рэалізацыі імкненьня бальшавізму да запапаваньня над сьветам.

(—іч).

Галава БАЦЦ у Аўстраліі

Высокапрэсвятэньняе Уладыка Архіпіскап СЕРГІЙ, галава Беларускае Аўтакефальнае Праваслаўнае Царквы на Эміграцыі, у чэрвені прыбыў у Аўстралію. Паводля паведзеньняў, Уладыка СЕРГІЙ арганізуе нашу сьвятую Царкву ў Мэльбурне. Просім Госпада Бога, каб Яна сталася радасцю й пацешэньнем для нашых братоў і сестраў у так далекай ад нашай мілай Бацькаўшчыны краіне.

Новы Беларускі Сьвятар

10 верасьня селета ў катэдральным саборы УАПЦ у лягэры Шляйсгайм быў высьвечаны на сьвятара Беларускай Праваслаўнай Аўтакефальнай Царквы сп. Ауген Смаршчок, які месяц таму назад закончыў філязафічны факультэт на нямецкім унівэрсытэце ў Марбургу, а ў далейшым мае студыяваць тэалёгію.

Новаму высьвечанаму Айцу Аугену жадаем шмат шчасья ў жыцьці і плоднай працы для нашага народу.

і недалёкай. Гэта паказвае, што канчальнае разьвязаньне й нашай нацыянальнай праблемы—быць або ня быць—хутка можа знайсціся на парадку дня. А таму да гэтай вялікай і доўгажданай гістарычнай хвіліны мусім пасьпешна прыгатавацца ў кожнай галіне нашае дзейнасьці. Калі увесь вольны сьвет пасьпяхова гатуецца сьняньня да абароны перад няухільнай загрожай камуністычнай агрэсіі, то мы, што зьбіраемся ўжо тры дзесяці год ахвярамі гэтае агрэсіі, павінны з тым большай энэргіяй мабілізаваць усе нашыя нацыянальныя сілы на змаганьне за нашае вызваленьне.

Дык распачынаючы новы этап на нашым шляху выгнаньня, напружым усе нашыя сілы й волю, каб апраудаць вялікія абавязкі, ускладзеныя на нас у сьняняшні адказны й выпрашальны момэнт. А ўсім нашым пачынаньням няхай заўсёды прысьвечвае бясспорная прада, што наша дзейнасьць на чужыне, калі яна будзе праводжаная ў поўным зразуменьні гэтага абавязку, можа заахчадзіць шмат крыві на Бацькаўшчыне, калі надыйдзе адпаведны момэнт вырашэньня справы нашага незалежнага палітычнага існаваньня.

ЯЗЭП КАРАНЕУСКІ

15.9.1950

БАЦЬКАУШЧЫНА

3

ЗА СВАБОДУ НАРОДАЎ І ЧАЛАВЕКА.

КАНФЭРЭНЦЫЯ ПРАДСТАЎНІКОЎ НАРОДАЎ АБН У ЗДЫНБУРЗЕ.

Зь ініцыятывы Шкопкай Лігі за Свабоду Эўропы, галоўна стараннямі ей-нага Старшыні сп. Д. Ф. Стурта, адбылася ў эдынбурзе (Вялікабрытанія) 12—14 чэрвеня селата трохдзённая канфэрэнцыя прадстаўнікоў паняволеных бальшавізмам народаў, што задзіночыліся ў Антыбальшавіцкім Блеку Народаў (АБН) і вядучь бесперапыннае змаганьне за сваё вызваленьне.

У Канфэрэнцыі прынялі актыўны ўдзел упанаўмочаныя прадстаўнікі нацыянальна-вызвольных арганізацыяў народаў Азэрбайджану, Баугарыі, Беларусі, Грузіі, Ідэль-Уралу, Паўночнага Каўказу, Латвіі, Летувы. Мадэаршчыны, Казакіі, Армэніі, Славаччыны, Чэхав, Туркестану, Украіны і Харвацчыны. Толькі прадстаўнікі альбанцаў, эстонцаў, румынаў, сэрбаў і славэнцаў з прычыны розных тэхнічных перашкодаў не змоглі прыбыць на Канфэрэнцыю.

Перад афіцыйнай Канфэрэнцыяй адбылася прэсавая канфэрэнцыя з удзелам карэспандэнтаў многіх прэсавых агенстваў і газэт, у тым ліку ад Рэйтэра, Юнайтэд-Прэс, Асошыейтэд-Прэс і другіх. На канфэрэнцыі былі шырока асьветленыя прычыны, што прывялі да стварэньня Антыбальшавіцкага Блеку Народаў, як каардынуючага органу змаганьня супраць бальшавізму народаў і паняволеных. Прадстаўнікі паасобных нацыянальнасьцяў інфармавалі заможную прэсу аб змаганьнях іхных на-родаў за сваё вызваленьне і дзяржаўную незалежнасьць.

Нарады самой Канфэрэнцыі адкрыў Старшыня Шкопкай Лігі за Свабоду Эўропы Сп. Д. Ф. Стурт, які ўспомніў вялізарныя ахвяры паняволеных бальшавізмам народаў і зачытаў доўгі сьпісак нацыянальных герояў—мучанікаў, што зляжылі свае жыцьцё за вялікую ідэю вольнасьці. Мінуўшае маучаньня Канфэрэнцыя ўшанавала іхную сьветлую памяць. Пасьля гэтага сп. Стурт звярнуў увагу на бесперапыннае антыбальшавіцкае змаганьне народаў, што сталіся ахвярамі бальшавіцкага тэрору і насільства. А напаслядак прадставіў прысутным паасобныя нацыянальныя дэлегацыі што прымалі ўдзел у канфэрэнцыі.

У першы дзень канфэрэнцыі былі заслуханыя агульныя даклады аб народах АБН і займаных імі тэрыторыях, які аднаўляліся. Старшыня АБН Я. Сьтэпко зрабіў даклад аб мэтах і заданьнях АБН. Былі міністар Латвіі Бэрцінс і Старшыня Камітэту Вызваленьня Туркестану Вэлі-Каюм Хан гаварылі аб прыродных багасьцях і эканамічным патэнцыяле паняволеных Маскоўя народаў. Старшыня Мадэарскага Вызвольнага Камітэту генэрал Фаркаш і сябра Грузінскага Нацыянальнага Камітэту капітан Нануашвілі пазнаемлілі прысутных з ваенным патэнцыялам паняволеных народаў і яго ролі й значэньні ў часе вайны.

На другі дзень канфэрэнцыі старшыня дэлегацыяў паасобных народаў зачыталі даклады, у якіх знаёмлілі прысутных зь мінуўшчынай і цяперашнім палажэньнем сваіх народаў, як і іхнім змаганьнем супраць бальшавізму.

Паколькі старшыня біларускай дэлегацыі др Ст. Станкевіч ня змог прыбыць на канфэрэнцыю з прычыны спозьненага атрыманьня візы ад Брытанскага консуляту, ягоны даклад, перасланы поштай, быў прычытаны адным зь біларускіх дэлегатаў зь Лендану сп. Курылай. У сваім дакладзе др. Станкевіч нарысавана каротка, але зьмястоўна гістарычны шлях біларускага народу, часы ягонага буйнага росьвіткі й славы ў перыяд біларускае дзяржаўнасьці—Вялікага Княства Літоўскага, які і гады ягонае няволі й паніжэньня. У дакладзе было ярка падчыркнута, што, ня гледзячы на жорсткія перасьледваньні з боку маскоўскага акупанта, біларускі народ ніколі не пагаджаўся з накінутай яму няволі, але заўсёды хапаўся за зброю супраць акупанта, якіі цяпер найлепшыя сыны ягоныя ў радках біларускіх паўстанцаў напоясь крывавыя удары маскоўска-бальшавіцкім прыгнятальнікам. Становішча біларускага народу ў міжваенныя гады было прадстаўлена прэзэнтэнтам наступна:

«Біларускі народ есьць міралюбным народам. Ён шчыра жадае міру. Ды інакш і быць ня можа. Ніводзін народ не пацярупеу ад войнаў у так вялікай ступені, як народ біларускі. Першая сусьветная вайна й другая сусьветная вайна ў вялікай меры адбываліся на Беларусі, пры-

носячы з сабой вялізарныя спусташэньні. Есьць таксама пэўным, што Беларусь станецца галоўным тэатрам і трэцяй сусьветнай вайны, як краіна, якая зьяўляецца мостам паміж узаема-на варажымі Захадам і Усходам.

Д. Ф. Стурт.

Але ня гледзячы на гэта, мы дасканала разумеем, што запраўды мір будзе магчымым адно толькі тады, калі бальшавізм, як асноўнае жарало ваеннай загрозы, будзе поўнасьцю зьнішчаны, таксама як спрадвечны расейскі імперыялізм, бо бальшавізм есьць толькі адзін з формаў апошняга. Ня менш ад гэтага мы таксама разумеем вельмі добра, што трывалы мір можа быць дасягнуты тады толькі, калі усе

народы, што сталіся ахвярамі расейскага нявольніцтва, здабудуць усе магчымыя будаваць свае собскае жыцьцё і самі вырашаць аб сваім лесе згодна з ідэямі Атлянтыцкай Хартыі і іншымі асноўамі дэмакратыі. Толькі за такі а ня іншы мір змагаецца цяпер і будзе змагацца ў будучыні біларускі народ супольна зь іншымі народамі, задзіночанымі ў Антыбальшавіцкім Блеку Народаў».

Пасьля ўсіх дакладаў разгарнулася ажыўленая дыскусія й абмен думак, у якой прынялі актыўны ўдзел прадстаўнікі грамадзка-палітычнай думкі Вялікабрытаніі.

На заканчэньне была прынятая Рэзалюцыя Канфэрэнцыі й Зварот паняволеных бальшавізмам народаў да народаў яшчэ вольнага сьвету. У абодвух гэтых дакумэнтах было грунтоўна прадстаўлена палажэньне паняволеных бальшавізмам народаў, шырока асьветленыя ідэі й канкрэтныя мэты, за якія яны змагаюцца, а таксама была выказана перасьцярога заходнім дэмакратам, што іхная нестанаўкасьць у змаганьні з расейска-бальшавіцкім імперыялізмам, шкоднае талераваньне ў сябе дома ягонах дывэрсійных аген-таў—пятах калонаў, ды зманьня надзеі на разьвязаньне ўсіх супярэчнасьцяў паміж Захадам і Усходам мірным шляхам зьяўляецца забойчай загрожай для вольнасьці ўсяго сьвету.

Канфэрэнцыя была першай легальнай і афіцыйнай, у шырокім маштабе зарганізаванай міжнароднай маніфэстацыяй узаемнай салідарнасьці ўсіх паняволеных бальшавізмам народаў, была яна адначасна незапарэчным доказам бесперапыннага й бескампрамісвага змаганьня за вызваленьне й дзяржаўную незалежнасьць кожнага зь іх.

Канфэрэнцыя цешылася вялікім зацікаўленьнем сярод публічнай апініі Захаду, выклікала жывыя водгукі на бало-нах брытанскай і іншай замежнай прэсы й шырока азнаеміла заходнія колы грамадзянства з патрэбамі й імкненьнямі нерасейскіх народаў Сярэдня—Усходняй Эўропы і падсавецкай Азіі.

Удзельнік.

Чарговая афэра Астроўскага.

Ведамы на біларускім грунце аван-турнік Радаслаў Астроўскі, які ўсякімі магчымымі яму спосабамі выкарыстоўваў заўсёды кожную новую палітыч-ную сытуацыю для сваёй афэры, паспрабаваў яшчэ раз вынырнуць на палітычным гарызонце з новай аван-турай. Падзеі на Далёкім Усходзе, дзе ўпяршыню дайшло да збройнага канфлікту паміж камуністычнай агрэсіяй і заходнім дэмакратычным сьветам, выда-ліся для гэтай мэты Астроўскаму да-волі спрыячай нагодай. Дык доўга не чакаючы, каб барані Бога, нехта не папярэдзіў, ен, як прэзыдэнт калішняга гітлераўскага эрцаў, праўна разьвяза-заны яшчэ ў 1945 г. Біларускай Цэн-тральнай Рады, зьвяртаецца да білару-скай эміграцыі з шумнай «Адоўвай», надрукаванай у Ленданскім «Аб'яднан-ні» (Но. 7-28) за ліпень 1950), а потым перадрукаванай заўсёды ўслужлівымі для кандай зарубежніцкай афэры «Ук-раінскімі Вісьцімі». Для наданьня сабе большае павагі ў канцы гэтае адоў-ва паддзена, што напісаная яна ў Швай-царыі 7.7.1950, дзе ёйнаму аўтару бы-ваць наагул ніколі ня прыходзілася.

У гэтай «адоўзе» Астроўскі заклікае ўсіх бязадольных біларусаў і білару-сак, каб яны ніякіх ахвотнікаў на вайну ў Карэі. А ў сваім «Загадзе», на-пісаным дзень пазьней быццам у тэй-жа Швайцарыі, падае канкрэтны ін-струкцыі якім спосабам гэты набор білару-скаў жаўнераў мае быць практычна праведзены.

Пэўнае-ж усякае змаганьне з камуні-змам, незалежна ад таго, дзе яно пра-водзіцца, есьць справай добрай і пат-рэбнай. Таму ня выключана, што можа знайсціся адзін-другі біларус, неза-рыентаваны ў біларускіх справах, які падумае, што Астроўскі робіць узапраў-ды добрую работу, якой належыцца самае шырокае падтрыманьне. Таму для тых незарыентаваных, якія магчы-ма яшчэ павералі ў шчырасьць інтэн-цыяў Астроўскага, уважам за свой

нацыянальны абавязак падаць некаль-кі словаў высьвешчэньня.

Усякае збройнае выступленьне на-агул, а тым больш на чужым фронце, аддаленым ад межаў роднае бацькаўш-чыны, мусіць быць у песнай згодзе з нацыянальна-палітычнымі інтарэсамі дадзенага народу, павінна быць раз-лічана на нейкую рэальную карысьць, якая, калі б не перавышала панесе-ных у ім страатаў, то прынамсі раўна-важыла іх. З гэтага і толькі гэтага гле-дзішча можа разглядацца канная ма-гчымасьць збройнае акцыі біларускае эміграцыі, у тым ліку і на Карэі.

Дык прыгледзімся, на колькі адка-звае запраўдным біларускім інтарэсам прапанова Астроўскага? Каб лепш вы-ясьніць гэтае пытаньне, варта спачат-ку прыгледзіцца, што робяць у гэтым кірунку эміграцыі іншых паняволеных бальшавізмам народаў, у першую чар-гу эміграцыі значна мацнейшыя за нас, як з гледзішча сваёй колькасьці, так і палітычнай актыўнасьці.

Дзея прыкладу прывядзем становіш-ча польскіх і украінскіх эмігрантаў. Толькі пазбаўлены розуму мог-бы ду-маць, што ані украінцы ані палякі не зьяўляюцца перакананымі ворагамі ра-сейскага бальшавізму і не уважаюць за канечнае змагацца зь ім. Найбольш вачавідным пацьверджаньнем запраў-ды за інтарэсы народаў есьць безупы-ная збройная акцыя іх супраць маско-ўскага акупанта на тэрыторыі іхніх бацькаўшчынаў. Тымчасам выдатны ўдзельнік другой сусьветнай вайны ге-нэрал Андэрс ад імя польскіх вайско-вых колаў у сувязі з выпадкам у Карэі нядаўна заявіў, што палякі, якія пер-шыя адважыліся спаткалі удар арміі Гіт-лера за інтарэсы дэмакратычнага сьве-ту, а падчас усяе вайны найбольш кры-вавіліся як у краі так і на палех бойкі ў Італіі і Заходняй Эўропы за тыя-ж самыя інтарэсы, у канчальным выніку былі гэтым дэмакратычным сьветам пакінутыя і здадзеныя на ласку баль-

шавіцкага агрэсара. Таму сягонья палякі навучаныя горкім дасьветчань-нем другой сусьветнай вайны, дадуць сваю збройную сілу для супольнага змаганьня супраць супольнага ворага тады толькі, калі Захад афіцыйна ім загарантуе, што гэтае змаганьне буд-зе ня толькі для абароны Захаду, але й для вызваленьня народу польскага, Ня гледзячы нават на факт, што ў сва-іх абсурдальных умовах перад Захадам за ўдзел у арганізаваным ім змаганьні супраць бальшавіцкага імперыялізму высуваюць палякі ня менш імперыя-лістычныя дамагненьні аббудовы неза-лежнай Польшчы ізь землямі «адзыха-нымі» на Захадзе, як і зь няпольскімі страчанымі землямі на усходзе, само становішча палякоў што да ўдзелу ў вайне на Карэі і магчымых іншых фрон-тах якраз адказвае інтарэсам польскае палітыкі.

Падобнае становішча занялі й укра-інцы, Газэта «Украінец—Час» (Но. 30-31 з 23-30.7.1950) падае, што некаторыя ДП заявілі сваю гатоўнасьць—не на заклік іхных палітычных арганізацыяў, эра-зумела, але іх собскае індывідуальнае ініцыятывы—ваяваць на Карэйскім фронце. «Але ці з палітычнага боку такія самачыныя згалошаньні да во-іска есьць правільныя?»—пытае газэта, пасьля чаго дае наступны адказ: «Гіс-торыя апошняга стагодзьдзя навучыла нас, што не. Перад тым, як выступіць на полі бою, трэба стварыць для гэтага палітычны перадумовы, бо інакш нашая ахвяра крыві не прынясе карысьці на-шым бацькаўшчынам. Толькі тады, калі заходні сьвет выпіна на сваіх сьцягох клічы поўнай свабоды цяпер паняволеных народаў і калі задэкла-руе, што ен стаіць на пазыцях разь-дзелу маскоўскай імперыі, настане час стварыць нашыя вайсковыя фармацыі і йсьці нам на поле бою. Да таго часу трэба нам пачакаць на вынікі старан-ня нашых палітычных правадыроў пераламаць неўтральнае настаўленьне Захаду да нашых мэтаў».

Трэба ўзяць тут пад увагу, што За-хад ня мае яшчэ выпрацаванай пра-грамы ў дачыненні да упарадкаваньня усходу Эўропы і падсавецкай Азіі і што сярод некаторых палітычных ко-лаў ягоных, асабліва Амэрыкі, існуе яшчэ канцэпцыя выклікай і непадзель-най Расеі Керэнскага, якая мела-б быць далейшай турмою некалькіх дзесяткаў нерасейскіх народаў. І гэтая новая тур-ма, хоць і не бальшавіцкая была-б усёроўна турмой. Таму становішча ук-раінцаў і палякоў есьць абгрунтаваным і палітычна разумным.

Калі-б, прыкладам, Заходні сьвет і стварыў палітычны перадумовы для нашага ўдзелу ў вайне ў Карэі, то аста-ецца яшчэ справай вельмі сумліунай, ці бы-б сэнс і карысьць ня толькі для нас, але для таго-ж Захаду пасы-лаць нашых жаўнераў на Далёкі ўсход. Біларускі жаўнер у Карэі будзе мець тую самую вартасць, што і каліны жаўнер чужынецкі, але ў некалькі раз меншую за карэйца. Затое ў сваёй собскай бацькаўшчыне каліны біларус, які знае ўсе сьцежкі і дарожкі сваёй радзімы, будзе ў шматразоў карысьней шы за канцага чужынца. І там ен будзе напэўна патрэбным. Незалежна ад таго, ці хто хоча вайны, ці не, ня гледзячы на тое, ці Карэя есьць ужо першым актам новай сусьветнай трагэ-дыі, ці толькі пралегам да яе, вайна есьць нямінчай, пакуль побач із дэ-макратычным сьветам існуе праступны й неабмежаваны ў сваім імкненьні да панаваньня над усім сьветам бальшавізм. А таму біларускія жаўнеры ма-юць перад сабою асаблівыя заданьні, зьяўляюцца зьвязанымі сьвятымі абавязкамі перад собскай бацькаўшчынай і народам, і гэтыя заданьні яны ў ад-паведны момэнт бясспрэчна выкана-юць.

Ува ўсім гэтым есьць і другі бок справы. Калі-б, прыкладам, і надыйшоў жаданы момэнт аддаць усе свае сілы біларускім жаўнерам для збройнага змаганьня за Бацькаўшчыну, дык не Астроўскаму мецца ў радках шчырых і запраўдных змагаю-патрыятаў, ня то што на чале іх. Мы ведаем, што Астро-ўскі есьць нядрэнным майстрам роз-ных вэрбовак біларусаў для ўсякіх супроць біларускіх афэраў. Гэтак у За-ходняй Беларусі ен, як адзін з сяброў Цэнтральнага Камітэту Камуністычнай Партыі Заходняе Беларусі наўвэрбаваў перад 1927 г. цэлыя тысячы біларускай студэнцкай моладзі і сялянскага актыўу для пасьпелі ў савецкі «рай», дзе ўсе яны трагічна скончылі ў засьценках НКВД і ў савецкіх канцэнтрацыйных лягерах. Калі-ж у канцы канцоў гэтай праступнай работы Астроўскага была здэмаскаваная, а сам ен быў змушаны сесці на судовую лаву абвінавачаных, дык, каб выкупіць сваю скуру перахо-дзіць на службу польскае дэфэнзывы і распачынае новы палінафільскі курс. Тады ўсю тую біларускую моладзь што яшчэ год назад сам выходуваў у

(Прадаг на балонцы 5)

Нятрэба Вашае апекі!

Факт аднаўленьня герархіі Беларускай Аўтакефальнай Праваслаўнай Царквы пасля таго, калі папярэднія герархі — расейцы або беларускія зарубежнікі — пакінулі сваіх вернікаў і самачынна ўключыліся ў Расейскую Зарубежную Царкву, выклікаў, як і трэба было спадзявацца, цэлы рад злыхных нападаў, як з боку беларускіх зарубежнікаў і з царкоўнага і свецкага асяроддзя, так і з боку расейскіх чорнасоценцаў.

Апошнім такім нападм было «Постановление Архиерейского Синода о самочинной Белорусской Церкви» ад 9.2.1950. У гэтай пастанове Архірэйскай Синод **Расейскай** Зарубежнай Праваслаўнай Царквы цвёрдзіць, што Украінская Праваслаўная Аўтакефальная Царква зьяўляецца некананічнай і таксама некананічным, а толькі «называющим себя архиепископом» ёсць архіепіскап гэтае Царквы Сяргей, які ўзяў пад сваю апеку Беларускаю Аўтакефальную Праваслаўную Царкву. Далей гаворыцца, што й высвячаныя украінскімі праваслаўнымі герархамі беларускія іпскапы Васіль ёсць таксама некананічны а толькі «именующий себя епископом», які «является принадлежащим к раскольническому обществу мираниномВладимиромТомашиком». А Беларуска Аўтакефальная Праваслаўная Царква — паводля пастановаў расейскіх герархаў—зьяўляецца ня чым іншым, як «самочинным сборищем».

Дайшоўшы да такіх фантастычных вывадаў, Синод Расейскай Зарубежнай Царквы прызнае за патрэбнае вынясеці яшчэ фантастычнейшую пастанову: 1). «Признать дакананую над Уладзімерам Тамашчыкам хіратонію на іпскапа **незаконнай і незапраўднай**». 2). Перасцерагчы паству ад усякае лучнасьці із «самочинным сборищем», узначаленым Сяргеем Ахоценькам і Уладзімерам Тамашчыкам, дзеля чаго падаць гэтую пастанову да публічнага ведама». Затое той-жа Расейскі Зарубежны Синод у гэтай-жа самай пастанове заяўляе, што «беларуская царкоўная арганізацыя, ачоленая мітрапалітам Панцялейманам, запраўды ачоліваюшая беларускую «область», і далей апыкуецца ўцёкчыкам зь яе на чужыну праваслаўным народам».

Коротка разгледзім цяпер, колькі у гэтай заяве Расейскага Архірэйскага Синоду ёсць праўды, а колькі ільжывай хлусьні, разлічанай на нясьведмасць беларускіх вернікаў.

І так: Мітрапаліт Праваслаўнай Аўтакефальнай Царквы у Польшчы, прызначаны Усяленскім Патрыярхам, Георг (Ярашэўскі) з архіепіскапам Дзянісам (Валедзініскім) правалі хіратонію на іпскапа Палескага архімандрыта Аляксандра (Іназемцава) 4.6.1922 г. Гэты самы мітрапаліт Георг зьяўляўся іпскапам з 1906 г., а архіепіскап Дзяніс—з 1913 г. Такім чынам і кананічнасьць іпскапа Аляксандра не падлягае ніякаму сумніву. 3.9.1922 г. тымі-ж герархамі—Георгам і Дзянісам быў хіратанізаваны на іпскапа Луцкага архімандрыт Аляксей (Грамадзі), які потым стаўся мітрапалітам. Гэтыя самыя-архіепіскапы Пінскі і Палескі Аляксандар і архіепіскап Валынскі Аляксей хіратанізавалі у 1931 г. архімандрыта Палікарпа (Сікорскага) на іпскапа Луцкага. Кананічнасьць іпскапа, а сяньня Мітрапаліта Украінскай Аўтакефальнай Праваслаўнай Царквы Палікарпа таксама бяспрэчная. У 1942 архіепіскапы Міхаіл і Генадзі, узведзеныя у сан іпскапаў архіпастырамі Украінскай Аўтакефальнай Царквы, высвяцілі у сан іпскапа архімандрыта Сяргея (Ахоценька), гэтым самым і архіпастырства Сяргея зусім кананічнае, а пьверджаньне Расейскага Архірэйскага Синоду, што архіепіскап Сяргей ёсць толькі «называющий себя епископом»—бессаромлівая ілжа і паклеп.

19.12.1949 г. герархі УАПЦ-іпскапы Сяргей (Ахоценька), Вячаслаў (Лісіцкі) і Платон (Арцёмюк) высьняцілі у сан іпскапа архімандрыта Васіля (Тамашчыка).

У сувязі з гэтым кананічнасьць іпскапа Васіля зьяўляецца бяспрэчнай, так як іпскапскі сан ен атрымаў ад іпскапаў, высвячаных кананічнымі архіпастырамі Украінскай Аўтакефальнай Праваслаўнай Царквы Аляксандрам Палескім і Пінскім і Палікарпам Луцкім і Ковельскім. Іпскап Васіль, у міры Уладзімер Тамашчык, заўсёды вызначаў сваёй глыбокай рэлігійнасьцю, быў ведамым змагаром за праваслаўе і беларускую нацыянальную справу, і толькі бязгледзды расейскі чорнасоценец можа пастаўляць, што «Уладзімер Тамашчык на самай справе належыць да раскольніцкай абшчыны». Синоду Расейскай Зарубежнай Царквы кідаць падобныя словы ня толькі ня прыстойна, але ен гэтым самым абіжае сваю павагу і дастойнасьць у вачох сваіх собскіх вернікаў.

Затое калі ходзіць аб ачольваньне „беларускай царкоўнай арганізацыі“ беларускай «облості» мітрапалітам Панцялейманам (Ражаноўскім) і архіепіскапам Бэнэдыктам (Бабкоўскім), дык справа зусім іншая. Таму варта бліжэй зь ёю пазнаёміцца.

Вось-жа лічыць архіепіскапа Панцялеймана мітрапалітам ніяк нельга з тае простае прычыны, што сан мітрапаліта атрымаў ен ад некананічнага бальшавіцкага маскоўскага патрыярха Сьргія, назначанага ворагам усяго хрысьціянства і сусьветным бязбожнікам Сталіна. Таксама і архіепіскап Бэнэдыкт атрымаў свой іпскапскі сан ад таго-ж самога бязбожнага маскоўскага патрыярха Сьргія.

Аб усім гэтым мы дагэтуль маучалі, так як гэтыя іпскапы належалі да Расейскай Зарубежнай Царквы, а таму і судзіць іх ня нашая справа. Робім аднак гэта цяпер, будучы змушанымі да гэтага беспадстаўнымі нападмі з расейскага боку.

Вышэй пададзеныя факты прыводзяць да яснага і бяспорнага вываду: закідаць некананічнасьць іпскапаў УАПЦ і некананічнасьць іпскапа БАПЦ Васіля, як і запярэчваць законнасьці самой аўтакефальнасьці абедзвюх царкваў тое самае, што белае называць чорным, а чорнае белым. Затое ня зусім у парадку із кананічнасьцю санау

мітрапаліта Рас. Зар. царквы Панцялеймана і архіепіскапа гэтай-жа царквы Бэнэдыкта, якія яны атрымалі з ласкі Сталінскага стаўленьня, а якія для расейскага Архірэйскага Синоду ёсць і запраўдныя і кананічныя. Дык «ня шукай сучка у воку брата свайго, а выцягні браўно із свайно собскага». (Еванг. ад Мац. VII-5).

Наўным аднак былоб думаць, што герархам Расейскай Царквы расхадзіцца тут ар дабро праваслаўя, як Хрыстовае веры, ці аб законнасьць арганізацыі паасобных царкваў. У ніякім выпадку! Калі-б, прыкладам, Беларуская ці Украінская Аўтакефальная Царква ўзапраўды не адказвалі тым ці іншым вымаганьням кананічнасьці, але вызнавалі над сабой зьверхніцтва царквы расейскай і праводзілі маскоўскую палітыку ейных герархаў, дык напэўна тады ня было-б і сьледу ніякага закіду некананічнасьці. А паколькі Беларуская Праваслаўная Царква ня хоча быць аружжам маскоўскае чорнасоценнае палітыкі, стараючыся верна служыць Хрыстовай Праўдзе і справядлівым інтарэсам свайго народу, яна для кажнага агента расейскага імперыялізму, незалежна ад таго, ці ен будзе у свецкай вопратцы, ці у царкоўнай рызе, будзе заўсёды некананічнай і незапраўднай.

Ды чаму гэта толькі герархі Расей-

скай Зарубежнай Царквы так глыбака непакоюцца справай беларускай царкоўнай герархіі тады, калі яна зусім да іх не належыць? Чаму, прыкладам, герархі сэрбскай, грэцкай ці іншых праваслаўных царкваў зусім ня умешваюцца у нашае нутранае царкоўнае жыцьцё, ведаючы, што гэта ня іхняя справа.

Гэта лішні раз даказвае, што не аб дабро праваслаўя й рэлігійную анеку над беларускімі вернікамі ходзіць расейскім герархам, але служачы яны толькі расейскай імперыялістычнай палітыцы ашуканства і гвалту, палітыцы, якая ўжо у сваёй аснове пярэчыць усякім прынцыпам хрысьціянства.

Мы Беларусы цвёрда жадаем жыць сваім самастойным жыцьцём, зусім незалежным ад Масквы, а таму зусім не патрабуем маскоўскай апекі у жыцьці царкоўным. Мы пераканаліся на сваёй собскай скуры, што расейскае праваслаўе зьяўляецца казеннай арэнай імперыялістычнай палітыкі Масквы незалежна ад таго, ці гэта была палітыка расейскіх цароў ці Сталіна. Дык выдавайце хоць сотні падобных «постановлений», інтрыгуйце й муціце далей, колькі хочаце, але нас гэтым больш не атуманіце. Беларускі народ ўжо многа напарнеўся ад зьдзекаў Масквы, а таму апекі Вашае больш не патрабуе.

Праваслаўны Беларус.

Прэсьвяшчэньнейшы Уладыка Васіль

СЯРОД БЕЛАРУСАУ У АНГЛІІ.

Першая Служба Божая Уладыкі, у саслужэньні украінскага духавенства, адбылася у нядзелю ў Лендане. Прыгожа сьпяваў украінскі хор. У часе гэтай службы Божай Уладыка вызьвіціў усімі паважанага сьп. Аляксандра Крыта у дыякана. Наступныя чатыры нядзелі Прэсьвяшчэньнейшы Уладыка адведаў, паводля пляну, усе нямныя большыя асяродкі ЗБББ у Англіі: Брандфард Манчэстэр, Кэмбрыдж і Бірмінггам. У Брандфарце таксама як і у іншых месцах, у саслужэньні розных украінскіх духоўнікаў—мітр. пратаярэя а. І Губажэўскага, пратаярэя а. С. Малчанюскага, а. Ераманаха І. Скакальскага, а. В. Ільчука й інш., а дыякана М. Галіцкага і дырэктанта палкоўніка Нагнібіды, Уладыка вызьвіціў а. дыякана А. Крыта у сьвягара БАПЦ. Такім чынам мы ўжо маем у Англіі сваю уласную Царкву.

Беларускія вернікі ўсюды радысна віталі свайго Уладыку з хлебам і солью й з любоўю у сэрцах. Пасьля кажнае Службы Божай усюты былі праведзеныя зборы, на якіх Уладыка цэлымі, прыгожымі, роднымі словамі вітаў беларускія каталіі у Англіі, падмаў і пацяпаў нашыя сэрцы й душы, заклікаў да еднасьці й малітваў да Усемагагнага за нашу мілую Бацькаўшчыну. Усе мы ня толькі падчас Службаў Божых, але й на гэтых зборках адчувалі што з намі Бог і сьцезы удзячнасьці да Яго мімаволі выступалі на нашых вачох. Некаторыя беларусы, якія раней яшчэ мелі нейкія засьцярогі да нашае сьвятое БАПЦ, цяпер сваімі сэрцамі адчулі, што Яна запраўды нашая, родная нам і таксама з радасьцю віталі Уладыка. Ен-жа, часта таксама узварушаны, гарача дзякаваў усім і завуляў, што БАПЦ дабро усіх нас і ўсе мы павінны дзякаваць Богу за Яе.

У самым Лендане Уладыка правёў некалькі збораў, дзе таксама інфармаваў аб палажэньні БАПЦ і жыцьці нашых суродзічаў у Нямеччыне й Бэльгіі й перадаў прывітаньні ад іх. Вельмі прыгожа адзываўся аб нашых студэнтах у Лювэне. На зборках у Беларускай Доме у Лендане часта былі прадстаўнікі іншых народаў: украінцаў, чэхаў, славакаў, грузінаў, казакаў, палякаў і інш. Уладыка навязаў таксама сувязь з адпаведнымі прадстаўнікамі Ангельскае Царквы, якія, сярод іншых Царкваў тут, зарэгістравалі й нашу БАПЦ.

Нажаль, час хутка уцякаў і набліжаўся дзень ад'езду Уладыкі. Мы у Лендане не хацелі верыць, што гэта мусіць стацца. Усе мы жадалі-б, каб Уладыка застаўся зусім з намі, але мы ведалі, што Ягонае місія кліча Яго далей. І вось вечарам, 18-га ліпеня, усхваляваныя сабраліся мы ў Беларускай Доме на ўрачысты Малебен, на якім Прэсьвяшчэньнейшы Уладыка, таксама у саслужэньні украінскага духавенства падзякаваў Богу за выкананую працу у нас і прасіў Ягонае ласкі для нас і усяго нашага Народу. Малебен за

кончыўся нашым прыгожым царкоўным гімнам і многалесьцею для БАПЦ, яе галавы—Уладыкі Архіепіскапа Сяргея, Уладыкі Іпскапа Васіля, беларускага й украінскага Народу і усіх іх абяздоленых, зьняволеных і па усім сьвеце расьпярушаных сыноў і дачок.

На супольнай вячэры пасьля Малебна з сумам і гонарам разьвіталіся мы з нашым Высокадастойным госьцем. Рана-ж, 19-га ліпеня, ізноў на ст. Вікторыя, жадалі нашаму дарагому Архіпастыру шчаслівага падарожжа й усе гарача прасілі Яго не забываць аб нас і, калі будзе можна, ізноў завітаць да нас. Яшчэ з вагону Уладыка перадаў нам свае апошнія Архіпастырскія багаслаўленьне.

Сэрцы нашыя былі поўныя суму й радасьці. Мы ўсе адчувалі духовае ўзмацненьне й пацяшэньне. Вочы нашы мімавольна падымаліся угару для падзякі Усявышняму й нейкі дзіўны голас гаварыў нам: скорая, скорая вы ня будзеце ўжо так разьвітвацца із сваім Уладыкам, а сабярэцеся ўсе із усіх канцоў зямное кулі, як птушкі пад крыльмі свае Маці—Беларусі. Дай Божа!

Вернік

Кс. К. Кулак засуджаны на сьмерць.

Шырока ведамы беларускі каталіцкі духоўны дзеяч ксёндз др. Аляксандар Кулак, які шмат цяпеў за сваю беларускасьць ад польскіх уладаў, з прыходам бальшавікоў на Беларусь быў вымушаны перанесьціся у Жэшоўскае ваяводства у Польшчы, але й там не пакінулі яго у супакоі, Як паведамляе польская газета «Пляцувка» (Нр. 4-79 за 3.2.1950), селета у студзені месяцы кс. др. Кулак разам з двума польскімі сьвятарамі быў засуджаны на сьмерць польскім судом быццам за помач партызанам.

БЕЛАРУСКІЯ РАДЫЯПЕРАДАЧЫ

3 РЫМУ

Беларускія радыёперадачы з Ватыканскага радыёстанцыі на тых хвалях, якіх перадаваліся раней, увесь час былі вельмі заглушаныя якойсьці варожай станцыяй. Цяпер беларускія радыёперадачы Ватыканскага Радыя пераведзеныя на іншыя хвалі; 19,87; 25,55; 31,19; і на сярэдніх хвалях — 202 мэтры кажнае пятніцы а гадз. 18,30.

АДУМАЙЦЕСЯ СУСЕДЗІ

Летувіская газета «Летувс», што выходзіла у Нямеччыне (Мэмінгэн), зьмясьціла ў № 19 (64) за 12. 5. 1950 абшырны артыкул, у якім ня толькі паўтарыла, але й значна папоўніла ўсе ілжывыя даносы й інсинуацыі беларускіх русафілаў, званых зарубежнікамі, распаўсюджваньня імі ў ананімных лістоўках і падаваньня амэрыканскім і іраўскім уладам супраць вядучых беларускіх нацыянальна-незалежніцкіх дзеячоў на чале з Прэзыдэнтам БНР, інж. М. Абрамчыкам. У васнаўным-жа артыкул ёсьць скарачэньнем выдзенага у мінулым годзе майстарамі зарубежніцкіх даносаў Ю. Сабалеўскім, І. Касяком і Я. Кіпелсм — як гэта было ўстаноўлена — і распаўсюджванага імі ў лягерах ДП Нямеччыны ананімнага рататарнага пашквілю пад назовам «Хто такія Крывічы»?

Што падобнага роду правакатарскія даносы рабілі й робяць нашыя зарубежнікі, з гэтага няма патрэбы дзівіцца. Ня толькі кажны беларус, але й усякі чужынец, які хоць трохі арыентуецца ў беларускім пытаньні, ведае, што ўсё беларускае зарубежніцтва зьўляецца зьвяшчам агульнага характару, а таму й праводзіць яно ўсякімі даступнымі яму сродкамі агульнаагульную работу на карысьць маскоўскага імперыялізму ўсёроўна якога колеру. Такім чынам з нашымі зарубежнікамі тут усё ўпарадку, бо калі-б, прыкладам, не займаліся яны гэтай бруднай работай, дык ня былі-б тады зарубежнікамі.

Але тое, што так ахвотна зайграла з імі ў вадну дудку летувіская газета, робячы гэтым самым прыемную ўслугу ўсякага роду агентам Масквы, нас што найменш моцна здзіўляе. **Падобныя выпадкі дагэтуль ня мелі яшчэ месца ў міжнацыянальных дачыненнях сярод эміграцыяў панияволеных маскоўскім бальшавізмам народаў**, ня гледзячы на тое, што паміж некаторымі з іх існуюць значна большыя палітычныя супярэчнасьці, чымсьці між намі і летувісамі. Нельга таксама прыраўніваць з гэтым фактам паддзяжываньня зарубежніцтва ўкраінскай газэтай «Украінскі Вісті». Гэтая газэта рэпрэзэнтэ толькі невялічкую частку ўкраінцаў, неппулярную сярод цэлае масы ўкраінскае эміграцыі, а па другое «Украінскі Вісті», ня гледзячы на свае сымпатыі да нашых русафілаў, ніколі аднак не пасунуліся да такіх разьмераў правакатарскае ілжы.

Таму выпадак зь летувіскай газэтай ёсьць выпадкам адзіночным, які не знаходзіць сабе прыкладу сярод іншых нацыянальнасьцяў. А калі ўзяць пад увагу факт, што летувіскага грамадзянства на эміграцыі — як цвёрдыя самі-ж летувісы і як яно ёсьць да некаторай меры ўзаўпараўды — ня ведае разьбіцця на ўзаемна варажыя палітычныя групы, трэба былоб лёгічна ўважаць, што становішча, занятае ў дачыненні да нас газэтай «Летувіс», ёсьць становішчам усіх летувіскіх палітычных колаў на эміграцыі. А таму гэты факт мае тым большую вымову.

Ані палемізаваць ані апраўдвацца перад летувіскай газэтай тут ня зьбіраемся. Самы спосаб нападу, у якім безь ніякіх довадаў, а толькі на аснове зарубежніцкіх ананімных пашквіляў абвінавачваюцца перадавалі беларускія палітыкі ў фашыстоўскай і камуністычнай агульнасьці, ёсьць на столькі непаважны, й непрызваўны, што выключае ўсякую дыскусію. Хочам толькі шырэй павінфармаваць аб гэтым нашча грамадзянства ды зафіксаваць гэты нячужаны факт для будучых ўзаемадачыненьняў з нашымі заходнімі суседзямі.

Прычына гэтай напасыці з боку летувіскае газэты для нас ведамая. Ёсьць ёю катэгарычная адмова прадстаўнікоў Ураду БНР зрачыся на карысьць будучай незалежнай Летувы вялікага абшару беларускіх земляў уключна з горадам Вільняй, чаго дамагаліся прадстаўнікі летувіскага эміграцыйнага ўраду падчас некалькіх супольных гутараў паўтара году таму назад. Бо калі гэтыя гутаркі ня далі летувісам спадзяваннага выніку, пачалі яны хутка пасыла таго какетаваць беларускіх зарубежнікаў, выражаючы такім прыміўным спосабам сваю помсту. Сам спосаб такога рэагаваньня з боку нашых суседзяў больш чым наўны, бо ня толькі беларускі, але й ніякі іншы эміграцыйны ўрад ня можа раздаваць направа й налева собскіх тэрыторыяў за цану прыязні прэтэндуючага на іх. Тымосьліх гэта нэмагчыма ў эміграцыйных умовах жыцьця, калі ў гэтай справе сам народ ня мае ніякіх меншае магчымасьці сказаць свайго слова. Калібжа, скажам, Урад БНР заспакоіў наебаснаваньня паграбаваньні летувіскага ўраду, то такая ягоная пастанова ані чужо не абавязвала-б беларускага народу, а сам урад тады ня менш-бы скампрамітаваўся, чымсьці скампраміта-

валіся сяньня рэдактары газэты «Летувіс».

Становішча летувіскае газэты ня менш нас яшчэ дзівіць зь іншага гледзішча. Як назваць такога роду выступленьне, якое прыносіць толькі карысьць супольнаму як нам, так і летувісам ворагу-маскоўскаму імперыялізму, а скіраванае супраць прыроднага летувісам саюзніка? Ды як гэта не раскумекалі паважаныя рэдактары, што гэтым выступленьнем прыносяць яны шкоду не ў такой меры беларускаму, колькі свайму собскаму летувіскаму народу й ягоным нацыянальным інтарэсам?

Памінаючы ўжо нават нашу даўгавечную супольную мінуўшчыню, астаецца фактам бяссумліўным, што ўнармаваньня беларуска-летувіскіх дачыненняў, у будучыні будзе справай канечнай для інтарэсаў ня толькі беларускіх, але ў роўнай, а мо' нават і большай меры летувіскіх. А ці-ж падобныя выбрыкі зь летувіскага боку не ствараюць атмасфэры, якая можа зрабіць немагчымымі ўсякага роду спробы палагоджваньня ўзаемных супярэчнасьцяў для супольнага добра?

Баручы пад увагу аснаўныя прыцыпы кожнай саліднай палітыкі, элемэтарныя асновы міжнацыянальнай этыкі, ды напасьледак нацыянальныя інтарэсы самых летувісаў, ніяк нельга згадзіцца, што аўтарамі й інспіратарамі ўспомненага артыкулу былі запраўныя палітыкі прынамсі зь мінімальным палітычным кругазорам, а не дармарослыя тупалобныя палітыканы, якія, хочучы ўдарыць па некім, сьцёбаюць па самых сабе.

Мы беларусы здаём сабе дастаткова спарву з таго, што беларуска-летувіская прыязнь і супрацоўніцтва ёсьць справай неабходнай як для нас, гэтак і для летувісаў. Мы верым таксама, што й большыня летувіскага грамадзянства ёсьць таго самага перакананьня. Аднак для таго, каб гэтак патрэбная беларуска-летувіская прыязнь і супрацоўніцтва стала фактам, трэба, каб летувісы такіх безадказных палітыкаў, як рэдактары «Летувіса», пасадзілі на заслужанае імі месца, а не на становішча выражальнікаў іхняе грамадзкае апініі.

Алесь Крыга

ЧАРГОВАЯ АФЭРА АСТРОУСКАГА

(Заканчэньне)

камуністычным духу, выдае асабіста польскай паліцыі, інакш кажучы, завербоўвае яе на Лукішкі і у іншыя польскія турмы. Пры немцах ахвотна бярэцца за вербоўку беларусаў у Беларуска-Краевую Абарону, аднак не парупіўся зусім пра арганізаваную эвакуацыю апошняй, калі Беларусь займалі бальшавікі. Пакінутыя там з ласкі Астроўскага жаўнеры БКА, іхныя сем'і, як і жыхары арганізаваных і узбройваных немцамі за згоды і пры падтрыманьні Астроўскага г. зв. «абаронных весак» сталіся потым трагічнымі ахвярамі бальшавіцкай помсты.

Дык ясна, што чалавек палітычна кругом скампрамітаваны, якім ёсьць Астроўскі, які ўжо ня раз вэрбаваў атуманеных ім беларусаў на іхную собскую згубу і народную шкоду ня можа заклікаць і вэрбаваць беларусаў на сьвятое змаганьне за Бяцкаўшчыну нават і у тым выпадку, калі-б, прыкладам, гэтым разам і кіраваўся ён найлепшымі матывамі. Чалавек, які так цынічна надужываў давер масаў, ня можа ня страціць напасьледак гэтага даверу, а таму ўсякая справа заінцыяваная й рэалізаваная ім, была-б згары асуджаная на поўны правад.

Але што гэтыя матывы й тут нячыстыя, гаворыць аб гэтым ня толькі насьветлены вышэй палітычны аспэкт гэтае справы. Уважна прачытаўшы «Адоўку» Астроўскага, дзе сказана, што ўсе беларускія жаўнеры «павінны ўзяцца за зброю, каб, супольна з усімі свабодалюбнымі народамі сьвету, палажыць канец бальшавіцкім зьдзекам маскоўскага Крамля», трэба было-б, будучы пры здаровым розуме, думаць, што ўжо існуюць рэальныя магчымасьці арганізацыі беларускіх вайсковых фармацыяў і высылкі іх на Карсё. Тымчасам ведама, што аніводная дзяржава, дзе знаходзяцца эмігранты з Усходу, ня толькі не дазваляе яшчэ тварыць вайсковых аддзелаў, зложаных з гэтых эмігрантаў, але наагул ня ставіць гэтага пытаньня. Дык што-ж тады абазначае «Адоўка» Астроўскага й ягоны стрэл у пустое: «Да зброі, браты беларусы»? Адкаж можа быць толькі адзін: уся гэтая шуміха Астроўскага, а пра-

ПАМАЖЫЦЕ ПАТРАБУЮЧЫМ!

Для тых нашых суродзічаў, што змаглі выэміграваць зь Нямеччыны, справа іхняе выгнанскае будучыні больш мепш разьвязаная. Кажны зь іх у краіне новага асяленьня мае поўную магчымасьць працы, а значыцца й існаваньня.

Але, як ведама, пэрунай частпы беларусаў з тых або іншых прычынаў, галоўнае з прычынаў хваробы, непрацаздольнасьці ці перастарэлага веку адмоўленыя правы на эміграцыю наагул. Яны змушаныя астацца у Нямеччыне на стала. ІРО спыніла над імі ўсякую матэрыяльную апеку, а таму есьць яны ўключанымі у нямецкую сыстэму гаспадаркі. Усе яны жывуць у лягерах, якімі кіруе нямецкая адміністрацыя, бо з прычыны вялікіх ваенных знішчэньняў у Нямеччыне няма й мовы, каб ім былі прадстаўленыя магчымасьці жыць у людзкіх умовах—на прыватных гаспадах. Ды калі-б навет і былі спрыяльныя жыльцевыя умовы у Нямеччыне, то ўсёроўна нашыя людзі не маглі-б чым плаціць.

У тэорыі кажны высяленец мае права на працу, але у практыцы, з гледзішча на вялікую колькасць безработных немцаў, толькі у нязвычайна рэдкіх выпадках нашыя людзі могуць знайсці сабе працу й заробтак. Ды з другога боку аграмадная большыня перамяшчэнцаў, пераведзеных на нямецкую эканомію, гэта старыя, хворыя й непрацаздольныя.

Дзея гэтага амаль усе нашыя суродзічы у Нямеччыне зьяўляюцца змушанымі жыць із дапамогаю нямецкага міністэрства для уцекачоў. Гэтыя дапамогі наступныя: галава сям'і атрымлівае 35 нямецкіх марак у месяц, жонка—25 м. і дзеці—па 20 м. Узрослыя адзінокія разглядаюцца, як галовы сям'і. Апрача гэтага выплачваецца малая сума на дробныя расходы г. зв. „Ташэнгэльд“ для галавы сям'і—10 м., для жонкі—8 м. і для дзяцей—па 7 м. у месяц. З усяе гэтае мізэрнае сумы вылічваецца у месяц: за электрычную плітку да варэньня—4.80., за газ—5 м., за электрычнае сьвятло за адну лампку—1.20 м., за электрычнае жалызка—1 м. і за радыё—0.50 м.

Замест грошаў на утрыманьне можна сталавацца на агульнай кухні, што большыня й робіць, бо нельга нават выабразіць, каб можна было пражыць з гэтых дапамогаў.

Ані вопраткі, ані абутку, ані іншых рэчаў штодзённага ужыт-

вільней няздарная спроба выклікаць шуміху, есьць нахабным ашуканствам і адной з чарговых ягоных палітычных афэраў, у якіх, як ужо было сказана, зьўляецца ён незалежным майстрам.

У сваёй «Адоўке» патэтычна завуляе беларускім жаўнерам Астроўскі: «Я, асабіста буду разам з Вамі у першых радках!» Кажны, хто хоць трохі ведае Астроўскага, можа быць пэўным, што гэтак ён будзе наагул на Карэі, як цяпер ёсьць у Швайцарыі, дзе, як ён падае, быццам пісаў сваю «Адоўку» і свой «Загад» (жыве у Гэкстэры—Вэстфалія—Нямеччына—РэД). А што тычыцца «першых радоў» то гэтак ён у іх будзе, як быў у першых радках Беларускай Дывізіі ў 1945 г., калі ейныя жаўнеры перажывалі жаўраўную трагэдыю непазумеўня з боку амэрыканцаў ды галодныя і халодныя месяцы ваеннага палону.

С. Крушыніч.

(Заканчэньне на балонцы 6)

ку жыхары лягераў не атрымліваюць зусім.

У тэорыі маюць памагаць ім некаторыя дабрадзейныя міжнародныя арганізацыі, галоўна ІМКА і «Ворльд Чэрч Сэрвіс». Але кажны, хто жыў дагэтуль у лягеры ДП, ведае, што у практыцы гэтыя дапамогі мелі толькі маральнае значэньне. Бо не пачешыць галоднага помач, прыкладам, такой арганізацыі, як ІМКА, што дагэтуль выражалася у арганізаваньні сьвятліцаў—чытальняў, прыдзяленьня футбалаў або у высьвятляньні за зьніжаную аплату мала вартасных фільмаў.

Цяжкага й бязвыхаднага палажэньня тых, што есьць змушаныя астацца у Нямеччыне, нельга у ніякім выпадку прыраўноўваць з палажэньнем ДП, калі яны былі пад апекаю ІРО. Кажны тады пацяшаў сябе надзеяй, што ягоны побыт у лягеры ДП будзе часовым і што раней ці пазьней ён выэмігруе. Значыцца маральны стан людзей быў тады без параўнаньня лепшы. Па другое, матар'яльная апека ІРО без параўнаньня была большай і шырэйшай ня гледзячы нават на дрэнную й часта зусім нерацыянальную, а значыцца стратную арганізацыю іраускае помачы. Апрача гэтага у іраўскіх лягерах, як і у розных установах ІРО, былі даволі шырокія магчымасьці заробтнае працы для ДП. Гэтых апошніх магчымасьцяў цяпер няма зусім, бо у лягерах, што знаходзяцца пад нямецкай адміністрацыяй, усе платныя становішчы, ня выключаючы назват „блекляйтараў“ слесараў, электрамандэраў і кухароў, займаюць немцы.

Баручы ўсе гэта пад увагу, трэба сьцьвердзіць, што палажэньне нашых людзей, якія не змаглі выэміграваць зь Нямеччыны, ёсьць жаклівае у літэральным значэньні гэтага слова. Кажны, хто ведае умовы жыцьця у Нямеччыне і нямецкія цэны, згодзіцца, што ВЬЖЭЙ ПЕРАЛІЧАНЫЯ ДАПАМОГІ НА СТОЛЬКІ МАЛЫЯ, ШТО НЯ ТОЛЬКІ СКРОМНА, АЛЕ БОЛЬШ МЕНШ МАГЧЫМА ПРАЖЫЦЬ ЗЬ ІХ АБСАЛЮТНА НЕЛЬГА, не гаворачы ўжо аб куплі адзежы ці іншых неабходных рэчаў.

Дык пасколькі нашыя людзі асталіся незалежна ад іхнае волі у такіх цяжкіх умовах існаваньня у Нямеччыне, імі павінны сур'езна заапякавацца нашыя суродзічы, што выэмігравалі, якія знаходзяцца у больш мепш нармальных умовах жыцьця. Шырокую акцыю дапамогі астаўшымся у Нямеччыне праводзяць ужо ўсе іншыя нацыянальнасьці. Гэтую акцыю павінны безадкладна распачаць і мы.

Асабліва павінна быць зьвернутая увага на тое, каб акцыя дапамогі беларусам у Нямеччыне была АГУЛЬНАЙ, г. зн. каб усе беларусы, што выэмігравалі прый малі у ей актыўны удзел, СЫС-ТЭМАТЫЧНАЙ, г. зн. каб помач ня была прыпадковай ці аднаразавай, але сталай, і адпаведна ЗАРГАНІЗАВАНАЙ.

На наш пагляд неабходна, каб у кожнай краіне, дзе ёсьць беларусы (ЗША, Канада, Аргенты-

Заслужаны адказ правакатарам зь Беларускага жыцця

Нейкі Рыгор Кнупфэр, падаючы сябе расейцам, ськіраваў пісьмо да Прэзыдэнта Шкопай Лігі за Свабоду эўропы сп. Д. Ф. Стурта, дзякуючы стараньням якога быў зарганізаваны ў эдынбурзе Кангрэс прадстаўнікоў народаў АБН. Гэтае пісьмо, як і свой адказ на яго, дазволіў Д. Ф. Стурт апублікаваць. Кнупфэр між іншым піша: „За пасярэдніцтвам маіх расейскіх суродзічаў дайшло да майго ведама, што Вашая Ліга арганізуе ня толькі Саюз антыкамуністых, але й антырасейскіх сэпаратыстых, авантурнікаў і квісьлінгаў, якія нікога не рэпрэзэнтуюць за выключэньнем сваіх собскіх асобаў. Ясным есьць, што Вашая Ліга, як мы прыпушчаем, не здае поўнасьцю сабе справы з таго, што зь сябе прадстаўляюць гэтыя казакі, украінцы, беларусы і іншыя сэпаратысты. Здаецца Вы не здаеце сабе справы і з таго, што калі Вы нападаеце на Расею й расейцаў, гэтым самым, як ужо зрабіў Гітлер, Вы пхаеце іх паміма іхнае волі у лягер агульна зьненавіджанага чырвонага рэжыму. На усякі выпадак залучаны тут мэмарыял зможа памагчы Вам лепш зразумець запраудны стан рэчаў...»

Далей Кнупфэр запэўняе сп. Стурта аб гатунасьці супрацоўніцтва як яго-нага собскага, так і ягоных суродзічаў для справы Лігі пад тэй умовай, калі яна ня будзе выступаць супраць Расеі. Свае пісьмо заканчвае ен славамі: «як прадстаўнік бальшыні расейцаў запэўняю Вас, што мы хочым жыць у ста-лай прыязні з Вашым і іншымі краямі, калі-ж аднак Вы нас будзеце атакаваць і далей, дык будзем бараніцца. Не паўтарыце памылак нацыстаў, калі імкніцеся наш народ пхнуць у армію тыраніі толькі таму, што Вы зьяўляецеся ворагам расейшчыны. Не паддавайцеся пад уплывы квісьлінгоўскіх крэатураў, якія заўсёды ў часе крызысу й напружаньняў выплываюць на паверхню падзеяў. Чыстая работа павінна быць робленая чыстымі рукамі.»

Памажыце патрабуючым!

(Заканчэньне)

на, Аўстралія, Бэльгія, Ангельшчына, Францыя й інш.), паусталі спэцыяльныя Камітэты Помачы Беларусам у Нямецчыне, заданьнем якіх было-б зарганізаваць і праводзіць гэтую помач як у грашох, так і натурай—прадуктовымі пачкамі й адзежай, якія былі-б высыланыя у Нямецчыну. Калі ходзіць пра такія краіны, як ЗША, Канада й Аргентына, да акцыі помачы беларусам у Нямецчыне павінны быць прыцягнутыя таксама й старыя, яшчэ даваенныя эмігранты.

Дзеся арганізацыйнай спраўнасьці й рацыянальнага разьдзелу дапамогаў неабходна, каб яны высылаліся не індывідуальна, але на Беларуска-Нацыянальна-Беларускі Камітэт у Нямецчыне, які разьдзяляў-бы іх раўнамерна сярод патрабуючых і аб разьдзеле даваў-бы справядзачы Камітэтам Дапамогі у кожнай краіне. Беларуска-Нацыянальны Камітэт у Нямецчыне, які есьць афіцыйна вызнаны ўладамі ІРО за цэнтральнае прадстаўніцтва беларускае эміграцыі у Нямецчыне, і зь якім сяньня супрацоўнічае нямецкае міністэрства для ўцекачоў, павінен узяць на сябе ўсю акцыю дапамогі беларусам у Нямецчыне і безадкладна прыступіць да ейнае арганізацыі.

Неабходна толькі, каб у сувязі з новымі дапамагавымі заданьнямі Камітэту паустаў пры ім спраўна дзеючы й аўтарытэтны кантрольны орган.

Спадар Стурт пераслаў Кнупфэру пастушны адказ: „Вельмі Паважаны Спадару. Вашае пісьмо я атрымаў. Я вельмі добра ведаю, з кім я маю дачыненьня; бо із сотняў і навет тысячаў тэлеграмаў і пісьмаў ад большых і меншых арганізацыяў мог я пераканацца, каго гэтыя пісьмы й тэлеграмы рэпрэзэнтуюць. Я маю больш чымсьці дваццацілетняе дасьветчаньне й знаёмасьць Савецкай Расеі й усіх краёў уздоўж ейнай заходняй граніцы. Я знаю расейскі народ прымасі ня горш, чымсьці Вы, і ведаю, чаго ен жадае. Я адчуваю вялікую любоў да усіх гэтых людзей.

У кожным выпадку маю я моцнае падазрэньне, што іменна Вы й Вашыя прыяцелі належаць да тых, што не рэпрэзэнтуюць нікога іншага апроча самых сябе, і што за Вамі стаіць якраз Крэмль, а не справа вольнасьці. Вашая мова есьць такая самая, як і мова «Правды», маскоўскага радыя, Молатава, Вышынскага і іхных таварышаў. Але ня есьць гэта мова тых простых людзей, зь якімі я увайшоў у цесную сувязь. Было-б нязвычайным зьбегам акалічнасьцяў, калі-б Вы, што, пасту-гоўваецца тэй самай мовай Крамля, ня былі зь ім зьвязаны.

Каб аддаць доўг ветлівасьці, запэўняю Вас, што ўсім Вашым выясьненьням будзе прысьвечаная належная увага. Аднак ня будзьце зьдзіўленымі, калі мы ані з Вамі, ані з Вашымі прыяцелямі не пажадаем утрымліваць далейшага кантакту. З пашанаю! Д. Ф. Стурт».

Прыведзеныя вышэй пісьмы ніякіх камэнтараў не патрабуюць. Шкада толькі, што мала есьць на Захадзе людзей, якія так глыбака й дакладна разумеюць правакатарскую работу усякіх агентаў расейскага імперыялізму, а яшчэ меней такіх, якія хоць і разумеюць яе, дык ня маюць адвагі апаніць яе паводля за-слугаў, які гэта робіць выдатны брытанскі палітык і вялікі наш прыяцель Д. Ф. Стурт.

425-лецьце друкарства ў Беларусі

У 1525 годзе доктар Францішак Скарына з Полацка зарганізаваў у Вільні першую ў Беларусі друкарню і надрукаваў у ей першую кніжку—«Апостал». Селета таму прыпадае 425-лецьце друкарства на нашай зямлі. Першую беларускую кніжку—«Біблію» надрукаваў Скарына ў Празе Чэскай у 1517 г.

Беларускі Камітэт ДП Лягеру Зэадорф (ангельская зона Намеччыны) адзначыў гэтую важную культурную гадавіну адумисловым вечарам, на праграму якога склаліся рэфэрат аб пачатках друкарства ў Беларусі і солевае выступленьне маладога барытона Юрага Сенькоўскага.

Рэфэрат, які адчытаў др. В. Тумаш, быў ілюстраваны адчытаньнем адпаведных для вечару вершаў («Перапішчык» і «Кніга» Максіма Багдановіча і «у гасподзе Падуанскай» Натальлі Арсеньевай) і цікавага адрыўку з повесьці аб Скарыне М. Садковіча.

Пры солевым выкананьні сьпеваком Сенькоўскім пасьці беларускіх песень пад акампаньямант прафэсара Алеся Карповіча зьявінула на сябе увагу прысутных новапакладзеная на ноты прафэсара Карповічам песьня на словы Міхася Козыра — «Засыціла туман даліны».

Паважна зладжаны вечар, хаця і скромна, але годна ўшанаваў памяць выдатнага сына нашай зямлі—Францішка Скарыны і адзначыў належна сярод тутэйшай беларускай грамады выдатную гадавіну—425-лецьце друкарства ў Беларусі.

Дык патрэба зарганізаваньня сталае помачы беларусам у Нямецчыне нашымі собскімі сіламі ўжо поўнасьцю насыпела. Астаецца толькі прыступіць да ейнае арганізацыі, а нашае грамадзянства паза Нямецчынай, ведамае із свае ахвярнасьці на нацыянальныя мэты, напэўна горача прыме да сэрца й гэтую справу.

Дык у добры час!

СТ. СТ.

Агульны зьезд Беларусаў у Нью-Ёрку

26-га жнівеня селета адбыўся агульны зьезд сяброў Беларуска-Амэрыканскага Задзіночання ў ЗША. Зьезд адбыўся ў Брукліне (Нью-Ёрк) у прысутнасьці высокага гасьця Прэзыдэнта БНР інж. М. Абрамчыка. Зьезд адчыніў старшыня Галоўнага Ураду БАЗ інж. М. Гарошка. Пасьля прывітаньняў удзельнікам зьезду старшыня інж. Гарошка зрабіў даклад аб дзейнасьці БАЗ. Кампазытар Куліковіч у сваёй кароткай прамове дзякаваў ад імя усіх новапрыбылых эмігрантаў за вялікую дапамогу з боку БАЗ у эміграцыі беларусаў у Амэрыку.

Агульным Зьездам быў выбраны Арганізацыйны Камітэт Беларускай Аута-

кефальнай Праваслаўнай Царквы ў Нью-Ёрку.

На зьездзе была зробленая справядача зь дзейнасьці культурна-асьветнага рэфэрату БАЗ, якім было зладжана некалькі навукова—папулярных дакладаў на беларускія гістарычныя тэмы. Таксама была адзначана дзейнасьць жаночай сэкцыі БАЗ.

Зьезд пастанавіў заснаваць наступныя мастацкія сэкцыі: харавую падкіраўніцтвам кампазытара М. Куліковіча, інструментальную пад кіраўніцтвам сп. Каптуровіча і драматычную пад кіраўніцтвам сп. Натальлі Орсы й сп. Г. Паланевіча.

А. Шавель.

Урачыстасьць БАЦЦ у Бад-Райхэнгалі

У суботу 12.8.50 а 19 гадзіне адбылася урачыстая сустрэча жыхароў лягеру Яго Прэсвітэрыянства Япіскапа БАЦЦ Васіля, які прыбыў у асысьце пратэстэра БАЦЦ Лонгіна з Мюнхэну на запрасіны беларусаў і украінцаў. Пры уваходзе ў лягер прывітаў прыбыўшага Уладыку камандант лягеру, а таксама старшыні камітэтаў беларускага і украінскага. Пасьля адказу на прывітаньні Уладыка накіраваўся ў царкву УАПЦ, на парозе якой вітаў Яго ўкраінскі сьвятар. Прымаючы пад увагу, што служба ў царкве ўжо канчалася, Уладыка адправіў урачысты малебен пры перапоўненай царкве. У нядзелю была адпраўлена абеда, у часе якой спяваў хор пад кіраўніцтвам сп. праф.

Пыгыманага. А гадзіне 14-ай у ваднэй залі лягеру беларусы сустрэлі свайго Уладыку і запрошаных гасьцей скромным абедам, які ў цёплай атмасфэры працягнуўся да вечара. На абедзе былі прысутныя госьці ад украінаў і ад палякаў. Як адны так і другія ў прамовах падкрэсьлівалі патрэбу цеснага супрацоўніцтва паміж усімі паняволенымі народамі. Ад беларускіх прамоваў была выражана спэцыяльная падзяка каманданту лягеру сп. Цесьляру, які прыляжну нямала стараньняў да сустрэчы Высокага гасьця. Яго прэсвітэрыянства Уладыка Васіль правуе сярод беларусаў два дні і ад'ехаў у Мюнхэн горача разьвітваны жыхарамі лягеру.

Агульны зьезд БХАА „Жыцьце“

У днях 5—7 жніўня г. г. адбыўся ў Лендане Ш-ці Агульны Зьезд сяброў БХАА (Беларускае Хрысьціянскае Акадэмічнае Аб'яднаньне) «Жыцьце». Пасьля перавыбару ў Галоўную Управу увайшлі: а Ч. Сіповіч—старшыня; сп. А. Надсон сэкратар; сп. ф. Бартуль—скарбнік. Зьезд паміж іншым выслаў пратэст супраць камуністычнай агрэсіі ў Карэі на рукі карэйскага прадстаўніка ў Лендане, а таксама выслаў адумисловую тэлеграму да сп. Трыгвэ-Лі—Галоўнага Сакратара Аб'яданых Нацыяў. Ад сп. Т. Ц. Юун, карэйскага прадстаўніка ў Лендане, прыйшла ўжо для БХАА „Жыцьце“ гарачая падзяка.

Адкрыцьце Беларуска й Хатні ў Нью-Ёрку

Стараньнямі Галоўнай Управы Беларуска - Амэрыканскага Задзіночання удалося здабыць у Брукліне—Нью-Ёрк адумисловае памешканьне для Беларускай Хаткі. Урачыстае адкрыцьце Беларускай Хаткі адбылося дня 19.8.50 у прысутнасьці Сп. Прэзыдэнта М. Абрамчыка. Галоўная Управа БАЗ перанесеная ў памешканьне Беларускай Хаткі.

Беларуска-Украінскі Канцэрт

У ДП лягеры Зэадорф, Нямецчына, 30 ліпеня селета ад імені ІМКА быў зарганізаваны беларуска - украінскі канцэрт. На праграму капіэрту зляжыліся сальныя песьні ў выкананьні сьпевакоў Юрага Сенькоўскага (беларускія) ды Юрага Тамарчэнка (украінскія). Значная частка іх, гэта троры нашага кампазытара прафэсара Алеся Карповіча.

Сам праф. Карповіч акампаньяваў да сьпеву і адыграў дзьве собскія кампазыцыі для фартэп'яна — «Прэлюдыя» і «Токато». Зь беларускай праграмы асабліваю увагу зьявінулі на сябе новыя творы праф. Карповіча—песьня «Драўляны дом» і кампазыцыі народных песьняў «Пальночак» і «Лявоніха» для дуэтнага сьпеву.

ПРАДАУЖНЬНЕ ДЗЕЙНАСЬЦІ ІРО

Міжнародная Арганізацыя для ўцекачу—ІРО, якая мела спыніць сваю дзейнасьць у сакавіку 1951 г., будзе прадоўжана, як было афіцыйна паведамлена 5 верасьня, яшчэ на паўгода, г. зн. да канца верасьня 1951 г.

Да суродзічаў

Адміністрацыя газэты «Бацькаўшчына» зьявртаецца да усіх суродзічаў з просьбай аб матэрыяльную дапамогу.

Таксама просім усіх нашых кальпартэраў своечасова й акуратна разьлічвацца. Хай нашая просьба ня будзе пустым гукам, дык газэта усетакі зможа выходзіць і надалей больш акуратна.

Ніжэй падаем сьпісак асобаў якія апошнім часам прыслалі ахвяры на газэту «Б-на». Шчыра ім дзякуем, а адначасна просім іншых нашых суродзічаў узяць зь іх прыклад.

Усю карэспандэнцыю слаць на адрэс адміністрацыі ніжэй паданы.

1. Краучук Янка (Бразылія)	32 ДМ.
2. Інж. Ханяўка Ч. (ЗША)	5 а д.
3. Калоша К. (ЗША)	2 а д.
4. Беларусы з Бад-Райхэнгалю	16 ДМ.
5. Грышчук В.	5 ДМ.
6. Карніловіч С.	5 ДМ.
7. Сакоўскі М.	5 ДМ.
8. Інж. Асоўскі А.	11.95

(Сп. Інж. Асоўскі А. пераслаў на «Б-ну» 13,91 швэцкіх карон у 1948 г., якія Нямецкі Краевы Банх выплаціў толькі 22.8.50.)

Адміністрацыя.

Рэдагуе калегія

Whiteruthenian News Paper „The Fatherland“ Authorized by EUCOM Hq. Civil Affairs Division 1. January 1950, Nr. UNDP 225. Circulation 3500 copies. Responsible Publisher: Wladimir Bortnik. Printed by Georg Jakob, München 8, Pütrichstr. 3a.

Administration Weißruthenischer Zeitung „Backauscyna“, (13b) München - Feldmoching, D.P. Lager B. 140—6. U.S.-Zone Germany.

У якой краіне мы не апынуліся, памятайма, што нашым нацыянальным абавязкам есьць годна рэпрэзэнтаваць сваю Бацькаўшчыну й свой Народ!